

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ
КОМУНІКАЦІЙ

Кафедра журналістики та філології

**ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД ДІЯЛЬНОСТІ НЕКОМЕРЦІЙНОЇ
ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ:
ДОБІРКА ЖУРНАЛІСТСЬКИХ МАТЕРІАЛІВ**

**INFORMATION SUPPORT OF THE ACTIVITY OF A NON-PROFIT
PUBLIC ORGANIZATION:
A SELECTION OF JOURNALISTIC MATERIALS**

Кваліфікаційна робота
освітнього рівня «бакалавр»
студентки спеціальності
«Журналістика»,
освітньої програми «Журналістика»,
групи ЖТ-61

Хачатар'ян Каріни Азатівни

Науковий керівник –

Прокопенко Наталія Миколаївна,
ст. викладач, кандидат філологічних
наук

Суми 2020

Бібліографічний опис

Хачатар'ян К. А. Інформаційний супровід діяльності некомерційної громадської організації: добірка журналістських матеріалів [Текст]: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавр; спец.: 061 – журналістика / К. А. Хачатар'ян; наук. керівник Н. М. Прокопенко. – Суми : СумДУ, 2020. – 49 с.

Робота містить інформаційний доробок, що став результатом діяльності автора як прес-секретаря некомерційних громадських організацій «Сумська обласна організація Федерації біатлону України» (СОО ФБУ) та «Сумська обласна організація «Спілка ветеранів Афганістану» (СОВЕАФ).

Ключові слова: громадська організація, жанр, журналістський текст, медіа, прес-служба.

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. Якість діяльності прес-служб громадських організацій крізь призму моніторингу медіаринку	6
1.1. Прес-служба громадської організації та її роль у висвітленні діяльності .	6
1.2. Аналіз інформаційних сайтів спортивних та правозахисних ГО	7
РОЗДІЛ 2. СПЕЦИФІКАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ.....	15
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	20
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ.....	23
ВИСНОВКИ	48

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

ВСТУП

В умовах прискореного темпу розвитку сучасного суспільства та помітного зростання конкуренції абсолютно в усіх сферах людської діяльності професійна прес-служба є тим необхідним інструментом, який дозволяє організації триматися «на плаву».

Безперечно, більшість солідних організацій в Україні мають відповідального прес-секретаря – професіонала, який нерідко стає їх «візитівкою». Він знає про організацію все, вміє фахово створювати інформаційні матеріали, виступати перед публікою, користуватися професійним журналістським обладнанням. Ця людина є центром довідково-інформаційної діяльності, відповідає за зв'язки з громадськістю, проведення окремих акцій, прес-конференцій, брифінгів, круглих столів, дискусій, ведення бази даних і аналіз засобів масової інформації. Вона нерідко організовує роботу ще кількох журналістів, які входять до штату прес-служби. І звичайно ж, прес-секретар приділяє чималу увагу веденню сайту як головного вісника організацій XXI століття.

Саме так коротко про те, чим в ідеалі займається прес-служба. Насправді, знайти фахового прес-секретаря, а надто – сформувати цілу службу – складно. Перш за все, із фінансових міркувань. Ось тому, власне, «на слуху» перебувають ті організації, внутрішній капітал яких дозволяє їм утримувати професійну прес-службу, SMM-фахівців тощо.

А як бути неприбутковим організаціям? Діяльність прес-служби саме таких організацій покладена в основу нашого дослідження.

Актуальність роботи – у висвітленні діяльності прес-служби некомерційних громадських організацій на прикладі ГО «Сумська обласна організація Федерації біатлону України» (СОО ФБУ) та Сумської обласної організації «Спілка ветеранів Афганістану» (СОВЕАФ). Уважаємо дослідження

актуальним, адже кожного дня в Україні реєструють у середньому сім нових громадських організацій. Нерідко вони бувають фіктивними, малоефективними, але декотрі мають важливе суспільне значення, як організації, зазначені нами вище. Розкриття цієї значимості і є предметом діяльності прес-служби.

Пропонований продукт створений одноосібно автором роботи, який є прес-секретарем Федерації біатлону Сумщини та Сумської обласної організації «Спілка ветеранів Афганістану» одночасно. Отже, варто порівняти роботу прес-служб цих організацій із діяльністю подібних об'єднань в Україні і довести можливість суміщення посади прес-секретаря двох різних неприбуткових організацій.

Мета роботи – представити власний журналістський доробок як результат дворічної паралельної роботи автора – прес-секретаря неприбуткових громадських організацій, соціальної та спортивної.

Для досягнення мети необхідно виконати такі **завдання**: 1) *ознайомити* читача з діяльністю зазначених нами організацій, 2) *описати* специфіку діяльності прес-секретаря цих ГО, 3) на основі аналізу аналогічних інформаційних ресурсів *обґрунтувати* інформаційний продукт та *виокремити* відмінні риси пропонованого до розгляду продукту від наявних на інтернет-сайтах; 4) *представити* елементи контенту сайтів ГО як результат роботи їх прес-служби.

Авторський задум – представити результат інформаційного супроводу діяльності різних за типом ГО однією особою та аргументувати релевантність такого кадрового рішення якості створених журналістських матеріалів.

Практичне значення напрацювань вбачаємо в обміні досвідом щодо створення якісного медіаконтенту для сайтів неприбуткових організацій.

Бакалаврська робота складається з пояснювальної записки, списку використаних джерел, інформаційного продукту, висновків. Загальний обсяг роботи – 49 сторінок.

РОЗДІЛ 1. Якість діяльності прес-служб громадських організацій крізь призму моніторингу медіаринку

1.1. Прес-служба громадської організації та її роль у висвітленні діяльності

Як зазначено в законодавстві України, громадська організація – це громадське об'єднання, засновниками та членами якого є фізичні особи, що об'єдналися для задоволення та захисту своїх законних соціальних, економічних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів [10].

У діяльності будь-якої громадської організації провідну роль відводять прес-секретарю або прес-службі. Ці люди не лише організують діяльність ГО, але й здійснюють інформаційний супровід, наповнюють сайт контентом, що дозволяє стати цій організації пізнаваною та популяризує цілі й наміри її учасників.

Як зазначають автори інформаційно-аналітичного центру «Стратегія», до обов'язків прес-секретаря входить організація заходів щодо висвітлення діяльності громадської організації, анонсування подій, де бажана присутність ЗМІ, підготовка інформаційних матеріалів та аналіз матеріалів ЗМІ тощо [6].

Як бачимо, разом із підготовкою різноманітних прес-релізів та інших організаційних документів, виступами прес-секретаря і т. ін, прес-служба повинна самостійно готувати якісну публікацію та вести сайт ГО, тим самим забезпечуючи популяризацію її діяльності, передбачати перспективи роботи, забезпечувати аналітику та звітність через розміщення публікацій різних жанрів. Чим цікавіший і різноманітніший контент сайту, тим більше з'являється прихильників діяльності та, зокрема, членів громадської організації.

1.2. Аналіз інформаційних сайтів спортивних та правозахисних ГО

Співставлення наших напрацювань із наявними матеріалами на інформаційному ринку країни розпочнемо з короткої інформації про організацію.

ГО «Сумська обласна організація Федерації біатлону України»

Об'єднання створено 10 червня 2003 року з метою популяризації біатлону на Сумщині, підтримки місцевих спортивних шкіл та роботи зі спортсменами. Із першого дня заснування СОО ФБУ її очолює Анатолій Іванович Линник.

СОО ФБУ має власний сайт biathlon.sumy.ua та співпрацює з такими сумськими ЗМІ як інтернет-медіа «The SumyPost», «Данкор», «Трибуна.Суми», газета «Ваш Шанс», телеканали «UA: Суми», «ATV» та «Відікон» задля висвітлення подій, пов'язаних із олімпійським видом спорту в регіоні.

Не вважаємо доречним порівнювати сайт СОО ФБУ зі спортивними медіа, проаналізуємо ті, які спеціалізуються конкретно на подачі інформації про український біатлон.

У ході дослідження ми виявили, що найбільш якісно новини про біатлон створюють сайт Федерації біатлону України (biathlon.com.ua), sport.ua та xsport.ua. Ці ЗМІ пропонують як якісну та достовірну інформацію щодо біатлонного життя, так і фото зі змагань, відео.

Фахово новини про біатлон створюють і на сайті Національного олімпійського комітету України (nok-ukr.org). Проте ці новини виходять із частотою, залежною від перемог нашої збірної.

Решта сайтів (biathlon.suspilne.media, ua.tribuna.com, sportarena.com) подають інформацію в розрізі інших зимових видів спорту, пропонують лише трансляції або спеціалізуються на оглядах спортивного життя.

Звичайно, ближче до теми прес-служби неприбуткової спортивної організації буде сайт ФБУ. Його ми й проаналізуємо, але для збалансованої оцінки інформаційного ринку необхідно взяти сайти й інших обласних

федерацій біатлону. Так, ми з'ясували, що сайт Чернігівської (biathlonfan.com.ua) федерації біатлону нині лише перебуває в розробці, сайтів Полтавської, Харківської, Львівської, Волинської федерації біатлону не існує взагалі. Окрім сайту федерації біатлону Сумщини, як інформаційний вісник біатлонного життя регіону в Україні функціонує лише сайт Тернопільської федерації.

Отже, порівняємо наш сайт СОО ФБУ з сайтом колег із Тернополя та сайтом Федерації біатлону України.

Роботу цих медіа неприбуткових спортивних організацій нами було проаналізовано за останній біатлонний сезон 2019/2020: з 1 грудня 2019-го по 15 березня 2020 року (тобто за чотири з половиною місяці).

Отже, за біатлонний сезон 2019/2020 сайт Федерації біатлону України (biathlon.com.ua) оприлюднив 458 новин (130 – у грудні, 124 – у січні, 121 – у лютому та 83 – за 15 днів березня).

314 із загальної кількості новин – інформаційні матеріали про підсумки змагань сезону (результати Кубка світу, IBU, чемпіонатів світу, Європи, України). Команда сайту організації висвітлювала як результати першостей національної дорослої збірної, так і юніорів.

Решта новин – традиційні оголошення складів збірних на гонки наступного дня, привітання спортсменів з днем народження, Новим роком, 8 Березня, вітання з поповненням у родині. Між етапами Кубка світу biathlon.com.ua нерідко публікує підсумкові інтерв'ю із президентом Федерації біатлону України Володимиром Бринзаком, тренерами чоловічої та жіночої національних збірних України.

Окремими дописами сайт подає коментарі спортсменів після виступу в гонках, огляди біатлонних трас. Звичайно, оскільки сайт ФБУ в Україні вважаємо наймасштабнішим інформаційним вісником біатлонного життя, його журналісти часто поширюють новини з областей (найкраще таким чином висвітлюється саме Сумщина), а також дають матеріали інших сайтів

(найбільше – xsport.ua, так як бюджет цього інтернет-видання дозволяє журналістам відвідувати біатлонні змагання в різних країнах світу та готувати унікальні новини).

Щодо цільової аудиторії сайт ФБУ помітно орієнтується на молодих уболівальників. Це помітно й зі стилю створення матеріалів: за жанрами переважна кількість новин (підсумки змагань) – інформаційні огляди. Журналісти повністю відтворюють хід подій гонки, зупиняючись при цьому на головних її героях, часто дозволяючи давати собі експресивну оцінку (що цікаво читати молоді) та прогнозування як позитивного, так і негативного характеру.

Сайт ФБУ – це не медіа, яке орієнтується на журналістські стандарти, адже політика його команди – в утриманні цільової аудиторії молодих уболівальників швидкими та емоційними подробицями з гонок, цікавими новинами з життя спортсменів. Для цього, до речі, на сайті постійно оновлюють нові дописи біатлоністів у соціальних мережах. Федерація біатлону України є за типом організації також неприбутковою, але це – головна організація країни, відповідно її медіа – також у пріоритеті. Тож, щодня, за даними сервісу аналітики сайту a.pr-cy.ru, у розпал сезону сайт відвідують в середньому 50 тис. гостей, а кількість переглядів при цьому зростає до 200 тис. за добу.

Такі показники, безумовно, приваблюють рекламодавців. Тож інтерфейс сайту з усіх сторін оточений рекламою спортивного характеру. Реклама – це прибуток, а прибуток дозволяє організації утримувати не лише одного прес-секретаря, а й кількох журналістів та фотографів. За кількістю авторів сайту ФБУ можемо приблизно визначити, що в команді сайту працює близько 10 журналістів.

Проаналізуємо діяльність колег із Тернополя (єдиної обласної федерації біатлону в Україні, окрім Сумської, яка також має власний сайт). Цікаво, що за весь біатлонний сезон 2019/2020 (чотири з половиною місяці) на сайті biathlon.te.ua оприлюднили лише одну новину «Бронза на чемпіонаті світу в

жіночій естафетній гонці!» Попередня новина була опублікована в березні 2019 року (рік тому). Частотність інформування реципієнта дає нам підстави розуміти, що ГО «Тернопільська обласна організація Федерації біатлону України» як неприбуткова організація також, швидше за все, має лише одного штатного прес-секретаря, який непрофесійно виконує власну роботу або ж наповненням сайту опікується стороння людина.

Серед наявних новин усі стосуються великого біатлону, тобто подій зі змагань світового рангу. Біатлонне життя федерації чи регіону вісник не висвітлює.

Такий підхід до ведення сайту обумовив його «невидимість» пошуковими сервісами аналітики. Дізнатися кількість відвідувачів за допомогою таких інтернет-ресурсів нам не вдалося.

Проаналізуємо сайт ГО «Сумська обласна організація Федерації біатлону України». За останній біатлонний сезон biathlon.sumy.ua оприлюднив 241 новину. 184 із них стосувалися підсумків гонок етапів Кубка світу, IBU, чемпіонатів світу, Європи, України. Ми висвітлювали результати дорослої національної збірної в сезоні, оскільки вона на 50% складається із сумчан. Із спортивних новин юніорської збірної публікували лише новини про перемоги. І, як і сайт ФБУ, ми також пропонували короткі новини з повідомленням стартових складів гонок наступного дня, але, на відміну від biathlon.com.ua, анонсували лише українську збірну. Власне, висвітлення підсумків гонок на нашому сайті стосувалося також лише українських спортсменів, ми не обговорювали досягнення біатлоністів із інших країн, за винятком тих, які цього року завершили кар'єру.

Чверть від загальної кількості новин за останні чотири з половиною місяці – це новини безпосередньо з біатлонного життя Сумської області. Ми готували репортажі, огляди, інтерв'ю зі спортсменами після змагань на місцевій лижній базі «Динамо», відвідували також біатлонні змагання в Тростянці. На сайті СОО ФБУ оприлюднювалася інформація про закупівлю за

сприяння Федерації нових біатлонних гвинтівок для спортсменів, біатлонного екіпірування. Ми регулярно висловлювали подяки нашим спонсорам, які надавали фінансову підтримку спортсменам упродовж усього сезону. Публікували звернення президента СОО ФБУ Анатолія Линника, його привітання зі святами тощо. Також принаймні раз на місяць ми пропонували читачам матеріал на основі розмови з головним тренером Сумської області з біатлону Василем Кротом про здобутки команди Сумської області, розвиток біатлону на Сумщині, перспективи тощо.

Окрім текстових матеріалів, для сайту ми готували фотозвіти зі змагань та часто – короткий відеосюжет.

Про підсумки нашої плідної роботи свідчить перепощування новин іншими спортивними сайтами, у тому числі й сайтом Федерації біатлону України, та суттєве зростання кількості відвідувачів «вісника» СОО ФБУ до 480 осіб за добу.

Таким чином, ми намагалися обґрунтувати специфіку роботи прес-секретаря некомерційної спортивної громадської організації. Зауважимо, що ця робота тривала паралельно із прес-секретарською роботою в некомерційній соціальній ГО.

Сумська обласна організація «Спілка ветеранів Афганістану»

ГО офіційно зареєстрована 21 червня 1993 року. Мета й завдання об'єднання – консолідація зусиль ветеранів війни та сімей загиблих у справі більш ефективного використання наявних можливостей забезпечення захисту їх законних економічних, соціальних прав, надання оздоровчої, медичної, психологічної, моральної та матеріальної допомоги членам організації, в першу чергу – інвалідам та членам сімей загиблих.

23 березня 2013 року під час VII звітно-виборчої конференції СОО «Спілка ветеранів Афганістану» її головою одногolosно обрали Анатолія Линника.

Сьогодні до складу СОО СОВЕАФ входять 12 районних та міських організацій ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів). Загальна кількість членів складає 2 750 чоловік.

Оскільки президент СОО ФБУ Анатолій Линник одночасно є головою Сумської обласної організації «Спілка ветеранів Афганістану», прес-секретар у цих організаціях один. Як і СОО ФБУ, СОО СОВЕАФ має власний інформаційний сайт, котрим ми також у цілому впродовж двох років опікуємося самостійно.

Усього права та інтереси ветеранів Афганістану в Україні якісно висвітлюють чотири інтернет-сайти: сайт Української спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) (usva.org.ua), наш сайт СОО СОВЕАФ (usva.com.ua), ГО «Харківський міський союз ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів)» (afganec.kharkov.ua) та «Вінницька обласна спілка ветеранів війни в Афганістані» (osva.vn.ua). Також створено більше десяти спільнот на Фейсбуці, наприклад, спільнота Сумської міської організації УСВА чи Донецької міської організації, які здебільшого поширюють дописи із вказаних вище сайтів. Регулярно УСВА видає газету «Третій Тост» (видання для побратимів).

Усі сайти, загадані нами вище, окрім нашого, пропонують аудиторії новини у форматі заміток, іноді просто відскановані копії рішень чи постанов, фото з коментарем чи звернення очільників спілок.

Є сенс детальніше проаналізувати всеукраїнський інтернет-вісник ветеранів Афганістану, сайт УСВА, оскільки він розрахований на більш ширшу аудиторію, оприлюднює новини зі всеукраїнських мітингів, акцій протесту, установчих з'їздів, конференцій Правління УСВА тощо. Вибірка для аналізу – матеріали за період із 01.04.2019 р. по 01.04.2020 р.

Сайт УСВА зовсім примітивний за інтерфейсом, подекуди незручний у користуванні. У середньому прес-служба оприлюднює п'ять новин на місяць: більше – у грудні та лютому, коли по регіонах вшановують річниці вводу та

виведення радянських військ до Афганістану, й журналісти УСВА це перепощують.

За рік на сайті УСВА виходить близько ста новин. Серед них із унікальних – звернення голови УСВА Сергія Червонописького, новини про конференції, з'їзди, мітинги, акції, протести, участь Всеукраїнської Спільки в громадському житті країни. Решта – відомості з регіональних сайтів, листи ветеранів Афганістану, інтернет-новини про пільги, житлово-комунальні послуги, поради лікарів, звичайно, про коронавірус.

Працює із сайтом і Вінницька обласна Спілька. Оскільки публікації недатовані, а остання новина стосується 20 лютого поточного року, розуміємо, що сайт створено лише місяць тому. І за цей місяць прес-служба організації створила дев'ять новинних матеріалів. Стосуються вони події у місцевій обласній державній адміністрації, вшануванню історичних дат, пам'яті місцевих воїнів-інтернаціоналістів, є прохання про допомогу ветерану Афганістану та відсканований лист головам територіальних організації УСВА. Інформаційні повідомлення створені у формі замітки, мають фотосупровід.

«Старший» вісник регіонального життя «афганців» – сайт «Харківського міського союзу ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів)». За останній рік прес-служба організації оприлюднила в інтерне-виданні 38 новин. Стосувалися вони, як і на попередньому сайті регіональної ГО, життя місцевих воїнів-інтернаціоналістів. Жанрова палітра вісника помітно більша: тут і історії ветеранів Афганістану, нариси, спогади. Також є вітання з днем народження та інформація про присвоєнням почесних відзнак. Сайт російськомовний.

Найбільшу кількість новин стосовно життя, прав, інтересів ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) порівняно із зазначеними вище вісниками оприлюднено нами на сайті СОО СОВЕАФ. За останній рік на сайті з'явилися 176 матеріалів. Головною відмінністю нашого сайту, яка, власне, й вплинула на кількість новин, є те, що ми висвітлюємо взаємодію поколінь: пишемо про зустрічі ветеранів Афганістану зі школярами, «кадетами». Ми

показуємо, як небайдужі сум'яни долучаються до прибирання пам'ятника загиблим воїнам-«афганцям» у місті, пишемо про меценатів, які долучаються до збору коштів на лікування ветеранів Афганістану, облаштування території навколо меморіалу пам'яті. Ми постійно публікуємо звернення та привітання голови СОО СОВЕАФ з нагоди суспільно важливих подій, державних свят. Вітаємо кожного очільника районних та міських організації УСВА на Сумщині з днем народження. Пишемо інтерв'ю з «афганцями», начальником Державного лицею-інтернату з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетського корпусу» імені І. Г. Харитоненка Державної прикордонної служби України. Ми активно висвітлювали участь ветеранів Афганістану Сумської області в передвиборчій кампанії 2019 року, зустрічі ветеранів із кандидатами в Президенти. На сайті постійно оновлюються новини з районів та міст Сумщини.

Щодо жанрів, окрім заміток, коментованих повідомлень, інтерв'ю, репортажів, звітів та нарисів, нині працюємо над впровадженням нового формату – сторітелінгу. Такий сторітелінг уже створили про заступника голови Сумської міської організації УСВА Олександра Марченка.

Отже, зважаючи на запропонований нами аналіз інформаційних сайтів спортивних та правозахисних ГО, можемо зазначити, що сайт СОО ФБУ помітно вирізняється великою кількістю новин щодо біатлонного життя регіону, є більш популярним за відвідуваністю, порівняно з вісниками інших областей, а також містить якісний фото- і відеоконтент, цікавий цільовій аудиторії сайту.

Вісник СОО СОВЕАФ, порівняно зі схожими сайтами, наявними на інформаційному ринку, більш сучасний за інтерфейсом, різноманітний за контентом, жанрами подачі матеріалів. Містить приблизно однакову частку як візуального, так і текстового наповнення.

Обидва сайти є відвідуваними й цитованими як місцевими (сумськими) інтернет-медіа, так і всеукраїнськими.

РОЗДІЛ 2. СПЕЦИФІКАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ

Зв'язок прес-служби некомерційних громадських організацій з аудиторією організовується в основному за допомогою власних інтернет-ресурсів, сторінок у соціальних мережах тощо. Оскільки кошторис таких організацій обмежений, не завжди є можливість замовити просування власних дописів іншими, більш популярними, виданнями чи публікаціями піарного характеру. Тому приділяємо велику увагу саме розвитку роботи в Інтернеті.

Перше й одне з головних завдань, яке очільник наших організацій поставив перед прес-службою, – суттєве підвищення показників відвідуваності сайтів. Звичайно, зацікавити людей – означає заявити про організацію, дати відомості про неї, для спортивної – привабити спонсорів тощо.

Для збільшення переглядів наших вісників виникла потреба в новому та якісному контенті, оскільки до цього сайти зовсім не функціонували більш як півроку. Цікавий контент створювали не лише вичерпним поданням тематичної інформації з актуальних подій у країні, а й різножанровістю подачі матеріалів. Також нами було заохочено більше людей до співпраці із прес-службою.

Так, на сайті ГО «Сумська обласна організація Федерації біатлону України» вперше з'явилися інтерв'ю з головою Сумської обласної ради Володимиром Токарем, начальником Управління молоді та спорту Сумської обласної державної адміністрації Дмитром Лантушенком (2018 рік), директором Комунального закладу СОР дитячо-юнацької спортивної школи «Регіонального центру зимових видів спорту» Віктором Світличним, головним тренером Сумської області з біатлону Василем Кротом тощо.

У перервах між змаганнями ми спілкувалися із сумськими біатлоністами, які нині представляють регіон у збірній України. Так, оприлюднювали розмови з Юлією Журавок, Артемом Тищенком, сестрами Семеренко. Не оминули увагою й підростаюче покоління спортсменів, писали про юних переможців змагань, їх перші кроки у спорті тощо. Таким чином, сайт поступово став

цікавим і місцевим посадовцям, і дорослим, і юним спортсменам, їх батькам, тренерам, уболівальникам.

Особливу увагу в роботі прес-служби СОО ФБУ завжди приділяємо партнерству зі спонсорами. Так, регулярно висвітлюємо новини про закуплений інвентар, біатлонне екіпірування, висловлюємо особисті подяки.

Аби заохотити людей читати про змагання, ми спочатку прагнули запросити їх самих на обласні чи всеукраїнські першості, які щорічно проходять на лижній базі ФСТ «Динамо» в урочищі Токарі. Спільно з головним тренером області ми формували графік змагань. За допомогою різних графічних редакторів створювали афіші. За підсумками самих змагань писали репортажі чи звіти, іноді також інтерв'ю, опубліковували фотозвіти та короткий відеосюжет.

Ці матеріали, до речі, найчастіше поширювали місцеві сайти та сайт Федерації біатлону України.

Звичайно, забезпечити таку кількість новинних матеріалів на висвітленні суто біатлонного життя Сумщини неможливо. Тому ми оперативно готували короткі коментарі після кожної участі нашої збірної на гонках Кубка світу, чемпіонатах світу, Європи тощо. Але, на відміну від того ж сайту ФБУ, ми висвітлювали перебіг подій лише української команди. Також, особливо в міжсезоння, коли кількість новин обумовлено знижується, ми поширювали інтерв'ю великих спортивних сайтів із представниками Національного олімпійського комітету чи президентом Федерації біатлону України, тобто з людьми, з якими самостійно поспілкуватися не мали змоги з об'єктивних причин.

Такий підхід до створення контенту можемо вважати вдалим, оскільки кількість відвідувачів сайту в рази зросла й тримається приблизно на одному рівні. Сайт реально може бути цікавим як наймолодшим спортсменам (від 12 років), так і ветеранам біатлону (50-60 років).

Опис специфіки діяльності прес-служби сайту соціального спрямування розпочнемо із впливовості створеного нами продукту. Так склалося, що за час нашої роботи в прес-службі СОО СОВЕАФ довелося налагоджувати співпрацю з міською радою задля реставрації пам'ятника загиблим воїнам Афганістану, відстоювати честь Спільки, пишучи відповіді на дискредитуючі й неправдиві публікації щодо окремих членів Правління організації в газеті «Сумщина». Ми також мали висвітлювати бездіяльність комунальних служб міста, які не могли вирішити проблему із протікаючим дахом в офісі СОО СОВЕАФ. І слід відзначити, що всі ці питання мали позитивну для Спільки розв'язку.

Окрім матеріалів інформаційного характеру про зміни в законодавстві, новин із районних та міських організацій Сумщини, ми оприлюднювали відомості про надання допомоги родинам загиблих «афганців», висвітлювали порядок денний конференцій Правління СОО СОВЕАФ.

Так як «афганці» Сумщини беруть активну участь у громадянських акціях, що відбуваються у країні, на сайті писали про зустрічі наших ветеранів із кандидатами в Президенти України, зокрема з Юрієм Бойко. Також висловлювали прихильність чи недовіру сумських воїнів-інтернаціоналістів до тих чи інших політичних сил.

Уперше ми оприлюднювали інтерв'ю з начальником Державного ліцею-інтернату з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетського корпусу» ДПС України Юрієм Свідловим, ветеранами Афганістану, іноді переформатовуючи ці матеріали у спогади.

За результатами однієї з таких розмов, зі спогадів заступника голови СМО УСВА Олександра Марченка нам вдалося створити сторітелінг.

Пріоритетним у створенні контенту для сайту СОО СОВЕАФ вважаємо всебічне висвітлення «діалогу» «афганців» із владою міста то чи України загалом.

Сайт розрахований на відвідувачів старшої групи населення: власне ветеранів, членів їх сімей, посадовців, військовослужбовців тощо. Може бути

цікавим і для пересічних сумчан, оскільки часто після загальноміських заходів на сайті публікуємо фотозвіт.

У розділі «Інформаційний продукт» нами представлено вісім матеріалів різних жанрів, зокрема:

№ з.р.	Назва матеріалу	Посилання	Жанр	Кількість знаків
1	Василь Крот: «Конкуренція завжди дає позитивний результат!»	http://biathlon.sumy.ua/vasil-krot-konkurenciya-zavzhdi-daye-pozitivnij-rezultat/	Інтерв'ю	5142
2	Проблеми та перспективи біатлону на Сумщині крізь призму ситуації в «Регіональному центрі зимових видів спорту»	http://biathlon.sumy.ua/problemi-ta-perspektivi-biatlonu-na-sumshini-kriz-prizmu-situacii-v-regionalnomu-centri-zimovix-vidiv-sportu/	Інтерв'ю	5711
3	Дмитро Лантушенко: «Біатлон – один із найбільш затратних видів спорту»	http://biathlon.sumy.ua/dmitro-lantushenko-biatlon-odin-iz-najbilsh-zatratnix-vidiv-sportu/	Інтерв'ю	5084
4	Володимир Токар: «Якщо в наших біатлоністів будуть проблеми,	http://biathlon.sumy.ua/volodimir-tokar-yakshho-v-nashix-biatlonistiv-budut-problemi-yaki-ya-zmozhu-virishiti-to-robitimu-ce/	Інтерв'ю	4159

	які я зможу вирішити, то робитиму це!»			
5	Відкриті обласні змагання на призи Анатолія Линника. Як це було...	http://biathlon.sumy.ua/vidkriti-oblasni-zmagannya-na-prizi-anatoliya-linnika-yak-ce-bulo/	Репортаж	6654
6	Юрій Свідлов: «Молоддю треба займатися...»	http://usva.com.ua/news/1836-yurij-svidlov-moloddyu-treba-zajmatisya.html	Інтерв'ю	5765
7	У Сумах відзначили 30-у річницю виведення радянських військ із Афганістану	http://usva.com.ua/news/2318-u-sumax-vidznachili-30-u-richnicyu-vivedennya-radyanskix-vijsk-iz-afganistanu.html	Замітка	2573
8	«Афганістан показав істинну ціну життя. Навчив любити, витримувати біль...»	http://usva.com.ua/news/2050-afganistan-pokazav-istinnu-cinu-zhittya-navchiv-lyubiti-vitrimuvati-bil.html	Нарис	7400
Разом				42488

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Балабанова Л. В. Паблік рілейшнз [Текст]: навч. посібник реком. МОНУ / Л. В. Балабанова, К. В. Савельєва. – К.: ВД «Професіонал», 2008. – 528 с.
2. Бебик В. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка паблік рілейшнз / В. М. Бебик. – К. : МАУП, 2005. – 440 с.
3. Березенко В. PR в Україні: наукове осмислення феномену: монографія / В. Березенко. — К.: Академія Української Преси, 2013. – 388 с.
4. Блек С. Введення в паблік рілейшнз / С. Блек. – Ростов-на-Дону : Фенікс, 1998. – 380 с.
5. Вайншенберг З. Новинна журналістика: Навч. посібник / З. Вайншенберг. – К.: Академія української преси, 2004. – 262 с.
6. Взаимодействие со СМИ. Работа пресс-службы общественной организации. Учебное пособие. – Запорожье, Информационно-аналитический центр «Стратегия», 2014. – 28 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.slideshare.net/iac-strategiya/posobie-ngo-smi>. – Дата звернення 20.04.2020. – Назва з екрана.
7. Голік О. В. Кодекси професійної етики фахівця зі зв'язків з громадськістю: порівняльний аспект / О. В. Голік // Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. – 2012. – № 2. – С. 134 – 138.
8. Даниленко С. І. Прес-служба: основи організації та діяльності / С. І. Даниленко. – К., 2006.
9. Діяльність громадських об'єднань в Україні у 2013 році: Статистичний бюлетень. – К. : Державна служба статистики України, 2014. – С. 8.

10. Закон України про громадські об'єднання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>. – Дата звернення 22.03.2020. – Назва з екрана.
11. Закон України про інформацію [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>. – Дата звернення 22.03.2020. – Назва з екрана.
12. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості: підруч. / В. Здоровега – 2-е вид. – Львів : ПАІС, 2004. – 268 с.
13. Іванов В. Ф. Комп'ютерні мас-медіа на межі століть // Актуальні питання масової комунікації / В. Ф. Іванов. – 2002. – Вип. 3. – Ч. 1. – С. 41–42.
14. Інтернет в роботі журналіста [Текст] : підручник / Інститут масової інформації ; упоряд. та адаптація І. Шелудченко ; ред. С. Таран. - [3-тє вид.]. – К. : [б.в.], 2004. – 71 с.
15. Кодекс етики українського журналіста [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Кодекс_етики_українського_журналіста. – Дата звернення 25.03.2020. – Назва з екрана.
16. Королько В. Г. Паблік рілейшнз: наукові основи, методика, практика : підручник / Валентин Григорович Королько. – 2-е вид. доп. – К.: Видавничий дім «Скарби», 2001. – 400 с.
17. Михайлин І. Основи журналістики : підруч. / І. Михайлин. – 3-є вид. – К.: ЦУЛ, 2002. – 284 с.
18. Олтаржевський Д. О. Корпоративні медіа: теорія і практика: навчальний посібник / Д. О. Олтаржевський. – К.: Центр вільної преси: Рябіна, 2012. – 60 с. ISBN 978-966-2123-36-4.
19. Реддик Р. А. Журналістика в стилі on-line / Р. А. Реддик, Э. Н. Кинг. – М.: [Б. в.], 1999. – 284 с.
20. Слісаренко І. Ю. Паблік рілейшнз у системі комунікації та управління: Навч. Посібник / І. Ю. Слісаренко– К.: МАУП, 2001. – 140 с.

21. Стан та динаміка розвитку організацій громадянського суспільства України 2002-2013 роки: Звіт за даними дослідження / Упоряд.: Любов Паливода – К.: [БФ «Творчий центр ТЦК»], 2014. – С. 80-82.
22. Суїні Кевін. Порадник прес-секретаря / Кевін Суїні. – К., 1995.
23. Тихомирова Є. Зв'язки з громадськістю: Навчальний посібник / Є. Тихомирова. – К.: НМЦВО, 2001. – 560 с.
24. Яким має бути сайт громадської організації? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://gurt.org.ua/articles/40409/>. – Дата звернення 20.03.2020. – Назва з екрана.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ

1. Інтерв'ю

Василь Крот: «Конкуренція завжди дає позитивний результат!»

Сьогодні всі, хто хоча б якось причетний до біатлону, перебувають у передчутті нового сезону. Хтось тренується до сьомого поту, хтось цілодобово оновлює сторінки сайтів у пошуках новин. Серед передсезонної метушні ми поспілкувалися із заслуженим тренером України з біатлону, тренером Сумської обласної організації Фізкультурно-спортивного товариства «Динамо» Василем Кротом. Про що мріє тренер, ким пишається, і наскільки сумські біатлоністи готові до нового сезону, читайте в інтерв'ю...

Василію Васильовичу, як Ви оцінюєте підготовку своїх вихованців до нового сезону?

— Оцінюю з певною перспективою. Наразі ми пройшли змагання і літні, й осінні, узяли участь в чемпіонатах України серед юнаків та дівчат, юніорів, дорослих. Тепер же готуємося до зимових змагань. Ось саме вирішуємо питання щодо виїзду збірної області для підготовки на навчально-тренувальну базу «Тисовець» в Карпати. Плануємо поїхати на початку грудня, бо в кінці – уже змагання.

А які результати пророкуєте Вашим спортсменам?

— Хотів би, звичайно, щоб були призери. А збірна Сумської області, за яку я також відповідаю, узагалі зайняла як мінімум призове місце серед областей України.

У Вас понад 40 років тренерського досвіду. Ким зі своїх спортсменів по-справжньому пишаєтеся? Багато таких учнів, які перевершили вчителя?

— Так, у мене вже таких багато. Ось 10 листопада буде День народження Юлі Журавок, чемпіонки світу, Європи, майстра спорту міжнародного класу. Зараз вона в Норвегії на підготовці до старту етапів Кубка світу. І Руслан Ткаленко. У нього День народження – 13 листопада. Він також призер багатьох міжнародних змагань, чемпіонату Європи. Руслан тренувався на нашій базі «Динамо», пізніше вже виріс і зараз перебуває в складі збірної України й проживає в Чернігові. Багато спортсменів, які в мене займалися, сьогодні майстри спорту, учасники Всесвітньої універсиади, чемпіонатів світу, Європи, Віктор Ченцов, наприклад. А є ж і такі діти, які ставали чемпіонами Сум, Сумської області, України. Таких дітей багато...

А чи є нині серед Ваших вихованців нові перспективні зірочки?

— Я взагалі намагаюся підбирати собі таких дітей, які б не просто ходили тренуватися, а мали за мету стати хорошими спортсменами. Хочу, щоб вони досягали не лише високих спортивних результатів, але й у житті не пасли задніх. Заняття біатлоном потребує від спортсмена широкого осмислення власних дій: як у стрілковій підготовці, так і в лижній. Звичайно, займаються діти, обдаровані від природи не лише в спорті, але й розумово. Зараз серед моїх вихованців є Денис Ісаєв, призер чемпіонату Сумської області. Він у мене займається нещодавно, але вже плануємо йому непоганий результат на чемпіонаті України. Ще є в мене Микола Василенко, чемпіон Сумської області з літнього біатлону...

На жаль, біатлоном займається небагато дітей. Більшість перспективних обирає інші види спорту. Наш вид спорту ж вимагає не лише належної уваги, але й відповідних умов. Ось похолоднішало, раніше смеркає. А діти ж після школи... Ми вже не можемо займатися так довго, як би того хотілося. Немає ж і траси освітленої, бракує підвозу дітей на лижну базу...

А якого головного правила Ви завжди дотримуетесь у своїй роботі?

— Головне правило – це систематичність у заняттях. Спортсмен має постійно тренуватися. Ставимо ціль, налаштовуємо на її виконання дітей, аби вони не просто займалися, а й думали, прагнули показати результат.

Ви – неодноразово «Кращий тренер молодих спортсменів у олімпійських видах спорту». У чому вбачаєте секрет власного успіху?

— Знаєте, щоб показати гарний результат, треба шукати й відбирати спортсменів. У плаванні – одні принципи відбору, у біатлоні – інші. Так трапилося, що я знайшов власну систему відбору, а за нею – дітей, які показали результати. Це, знову ж таки, Руслан Ткаленко, Юлія Журавок і багато-багато інших...

А Як, на Ваш погляд, на Сумщині загалом складається з розвитком біатлону?

— Переваги Сумщини в тому, що ми проводимо реально багато змагань. У нас є конкуренція між тренерами щодо того, чий спортсмен потрапить до збірної області. А конкуренція завжди дає позитивний результат. Недоліки ж наші в тому, що треба більше уваги приділяти розвитку біатлону. Як я це розумію? Треба, наприклад, уже відновлювати лиже-роллерну трасу. Якщо весною не зробимо цього, наступного року можемо не провести змагання. Але основна проблема й не лише нашої області – обмежена увага спортсменам. На змаганнях непогано було б покращити призовий фонд, аби зацікавити спортсменів змагатися. Щоб не тільки були грамоти й медалі, а ще й цінні подарунки.

І насамкінець, Василю Васильовичу, поділіться з читачами, про що Ви мрієте як тренер?

— Мрію, аби діти займалися, щоб були результати, щоб були всі здорові. Хотів би, щоб на Сумщині біатлон розвивався іще краще. Щоб люди дивилися по телевізору змагання, щоб наші спортсмени, такі як сестри Семеренко, Юля Журавок, Богдан Цимбал перемагали ще більше, щоб наші діти-спортсмени з гордістю казали: «Я займаюся біатлоном!» Щоб це було популярно, як раніше.

Прийдеш до школи, скажеш «будемо займатися біатлоном, стрілятимемо» – і відразу підіймаються десятки рук охочих записатися...

2. Інтерв'ю

Проблеми та перспективи біатлону на Сумщині крізь призму ситуації в «Регіональному центрі зимових видів спорту»

Комунальний заклад Сумської обласної ради обласна дитячо-юнацька спортивна школа «Регіональний центр зимових видів спорту» цього року святкує п'ятиріччя від дня створення. Із нагоди «міні-ювілею» та, зважаючи на актуальність теми перед новим біатлонним сезоном, ми запросили на розмову директора спортивного закладу Віктора Світличного.

— Нині я виконую обов'язки директора школи, оскільки термін мого контракту завершився. Загалом, на посаді перебуваю вже більше року. Варто зазначити, що наприкінці 2017-го КЗ СОР ОДЮСШ «Регіональний центр зимових видів спорту» отримала вищу категорію на чотири роки. Окрім певного престижу, надання такого статусу передбачає надбавку до зарплати тренерів у розмірі 15%, – відразу підкоригував та повідомив Віктор.

Розкажіть детальніше про структуру школи, тренерів...

— Маємо два відділення: біатлону й лижних гонок. У першому займаються 188 дітей та юнаків 9 – 23 років. За віком вони розділені на групи початкової, базової, спеціалізованої підготовки та вищих досягнень. Працюють із ними 16 тренерів. Серед наставників – сім Заслужених тренерів України та два майстри спорту міжнародного класу.

А що до матеріально-технічної бази школи?

— Звичайно, школа забезпечена спортивним інвентарем, але його, як завжди, не вистачає. До того ж, якщо минулого року на спортивний інвентар виділили 270 тис. грн., то цьогоріч – лише 32 тис. Наприкінці кожного року ми

формуємо бюджетний запит. Записуємо те, у чому є потреба. Проте скільки й кому надавати коштів, вирішує начальник Управління молоді та спорту Сумської обласної державної адміністрації. Управління – головний розпорядник бюджету у сфері фізичної культури та спорту.

Чого конкретно школі бракує зараз?

— Розумієте, тим, що маємо наразі, ми в змозі забезпечити лише кращих спортсменів, які вже виїжджають на навчально-тренувальні збори, беруть участь у змаганнях всеукраїнського рівня. Найбільш нагальне для нас – це набої, гвинтівки. Останніх маємо 52 одиниці, найстаріша – 1986 р., а «нові» – із 2003-го, їх дві чи три. Я безпосередньо в Управління молоді та спорту прошу купити дві німецькі гвинтівки «Anschutz». Вартість однієї такої – приблизно 50-70 тис. грн.

Звичайно, завжди необхідні набої. На складах Збройних сил України, я знаю, їх вистачає. А дітям інших і не треба. Вставляти імпортований набій у гвинтівку 1986 р. – вибачте, не комільфо. Ось, наприклад, статистика. 2017-го провели тендер і закупили 54 тис. набоїв на 190 тис. грн., один набій приблизно три з половиною гривні коштує. А ще ж треба лижі, пара яких – близько 10 тис., взуття, кріплення. Взуття – десь 6 тис., кріплення – півтори тисячі. Біатлон – дорогий вид спорту. Безперечно, матеріально сприяє розвитку біатлону на Сумщині й обласна організація Федерації біатлону України. Закупили, наприклад, 20 пар роллерів, приблизна вартість – 100 тис. грн. Беруть участь у вирішенні житлових питань спортсменів: допомогли Ані Кривонос, нині вирішують проблему Юлі Журавок.

Окрім Центру, чи мають можливість юні біатлоністи тренуватися ще десь на Сумщині?

— Є ще Роменська районна дитячо-юнацька спортивна школа ім. П. Калнишевського, сумська міська ДЮСШ із біатлону «Колос», Сумська обласна школа вищої спортивної майстерності. Але до останньої з часом переходять уже більш досвідчені спортсмени. Юля Журавок, наприклад, нині

там числиться. Воно ж як... Ми – це початковий етап підготовки, далі всі їдуть або до школи вищої майстерності, або в Чернігів.

Чому саме в Чернігів?

— У них інфраструктура на високому рівні, чудовий «Державний центр олімпійської підготовки з біатлону»...

А що потрібно зробити, аби наші спортсмени залишалися на Сумщині?

— Покращити інфраструктуру, зокрема базу й трасу. Щоб не переодягалися, умовно кажучи, під дубом, а за кожним тренером була закріплена власна кімната. Лиже-роллерна траса на базі «Динамо» вже не годиться для тренувань. У жовтні голова обласної ради Володимир Токар разом із президентом Сумської обласної організації «Федерації біатлону України» Анатолієм Линником приїжджали оцінити стан траси. Вирішили реставрувати. Залишилося, щоб відповідно проголосували депутати й трасу включили в бюджет наступного року. Це приблизно 5-6 млн. грн. Однак, є ще один нюанс. Треба, щоб траса була конкретно закріплена за певним суб'єктом, якому тоді й перераховувати гроші. Наразі в нас два комунальних заклади, які можуть взяти її: наш Центр і школа вищої спортивної майстерності. У 2013 році ж ухвалили рішення про передачу траси Центру. Проте нещодавно мені надіслали лист про створення комісії з розгляду питання щодо того, аби зробити трасу міжнародного зразка... Базу ж в Сумах треба обов'язково зробити. До слова, ось у Тростянці змагання проводили, але жити там було дорого. Глухівський тренер, який привіз 50 дітей, наприклад, мав віддати 12-14 тис. за дві доби. А в Сумах же база безкоштовна. Тож тренер ночує в Сумах, хоч і 200 грн. потім витрачає на бензин.

У Тростянці, до речі, нерідко проводять змагання...

— Їх міський голова Юрій Бова просто «хворіє» цим питанням. За останніх два роки там на високому рівні провели три літніх старти...

Пропоную підбити підсумки розмови, згадавши й здобутки ДЮСШ «Регіонального центру зимових видів спорту».

— Звичайно, і позитивного багато. Наша школа – краща в Україні, за результатами змагань із біатлону серед дітей та юнацтва. І варте уваги те, що нині в складі збірних команд України перебувають 14 представників відділення Центру з біатлону та двоє – із лижних гонок.

Що ж, сподіваємося, що першість «Регіонального центру зимових видів спорту» добряче закріпиться. І школа подарує ще не одну спортивну зірочку не лише в масштабах області, а й на міжнародному рівні!

3. Інтерв'ю

Дмитро Лантушенко: «Біатлон – один із найбільш затратних видів спорту»

Нещодавно ми публікували розмову з директором дитячо-юнацької спортивної школи «Регіонального центру зимових видів спорту» Віктором Світличним, у ході якої дізналися про проблеми розвитку біатлону на Сумщині. А тепер цікавимося в начальника Управління молоді та спорту Сумської обласної державної адміністрації Дмитра Лантушенка, що в регіоні робиться для того, аби наші провідні біатлоністи не виїжджали з нього в пошуку більш прийнятних умов для тренувань і взагалі життя.

Скільки коштів Управління, яке Ви очолюєте, виділяє для розвитку біатлону на Сумщині?

– Такий вид спорту для нас однозначно пріоритетний і з кожним роком його фінансування збільшується. Нині біатлон в області розвиває більше 30 тренерів. Функціонує дитячо-юнацька спортивна школа «Регіональний центр зимових видів спорту». Із обласного бюджету цьогогоріч лише на учбово-

тренувальну роботу з біатлону виділено майже 900 тис. грн. Окремо профінансовано ДЮСШ «Регіонального центру зимових видів спорту» в розмірі 250 тис. Тобто можемо констатувати, що, біатлон, судячи з кошторису, один із найбільш затратних видів спорту. Більше мільйона грн виділяється на учбово-тренувальну роботу для наших провідних спортсменів. До того ж, ОДА окремо підтримує тих спортсменів, зокрема й біатлоністів, які захищають честь Сумщини на міжнародних змаганнях.

А щодо побутових умов... Маємо вже прецедент – наша провідна спортсменка Ганна Кривонос, за ініціативою і Федерації біатлону України, і голови Сумської ОДА, отримала фінансування на закупівлю житла для своєї сім'ї в Глухові. Нині працюємо над питанням придбання житла та поліпшення житлових умов для інших провідних спортсменів-біатлоністів Сумщини, зокрема Юлії Журавок...

На якому етапі сьогодні питання з придбанням для неї житла?

– Наразі створена робоча група. Думаю, що за принципової позиції голів СОДА та Сумської обласної ради, ми зможемо вирішити позначене питання вже у грудні.

Тепер щодо інфраструктури. Як вирішується проблема незадовільного стану лиже-роллерної траси в Токарях?

– Якщо йдеться про системний підхід, то чітко розуміємо, що треба розвивати інфраструктуру. Зокрема й лиже-роллерну трасу в Токарях. Уже розроблена проектно-кошторисна документація на повне її освітлення. За гарантією голови СОР, у наступному році будуть виділені необхідні кошти – понад 1 млн 400 тис. грн. Розробляється проект і капітального ремонту траси. Також у грудні вирішуватиметься питання з виділенням коштів і на це. Тобто в наступному році траса буде капітально відремонтована й повністю освітлена, що дозволить проводити змагання не лише всеукраїнського рівня, а й міжнародного. Можливо, якісь етапи європейських кубків.

Дмитре Сергійовичу, а за яким принципом розподіляється фінансування біатлону в області?

– Головне критично підходити до використання кожної бюджетної гривні. Якщо робимо учбово-тренувальний збір для спортсменів області, то запрошуємо тих, хто спроможний вибороти призові місця на всеукраїнських змаганнях чи потім у складі збірної команди України взяти участь у змаганнях міжнародних. І обласний біатлон, і ДЮСШ, зокрема, сьогодні фінансуються на належному рівні. Тим більше, порівняно з минулими роками. Наприклад, у 2014 році фінансування біатлону складало 200 тис. грн по області, тепер же – більше мільйону. Якщо у 2014 році учбово-тренувальну роботу в ДЮСШ взагалі не проводили, то зараз виділяємо на неї 250 тис. Минулого року лише на 300 тис. закупили обладнання для біатлоністів: нові комплекти лиж і гвинтівки. Цьогоріч закупили десь на суму 50 тис. Оновлення спортивного інвентаря також проходить системно й постійно.

Нещодавно спілкувалася з директором «Регіонального центру зимових видів спорту» Віктором Світличним. Так він зазначив чомусь, що фінансування для закладу з боку Управління молоді та спорту не вистачає...

– Віктор Михайлович як директор згаданої школи жодних пропозицій щодо її фінансування не надавав. Для того, щоб я розумів, скільки необхідно коштів, мені потрібно знати позицію директора.

І насамкінець, розкажіть, будь ласка, що, окрім фінансування, необхідно зробити, щоб Сумщина стала столицею біатлону в Україні?

– По-перше, створити належні умови. Як стояло перспективне завдання – збудувати найкращу базу для лижників і біатлоністів, так воно і стоїть. Спочатку вирішимо питання щодо лиже-роллерної траси, її освітлення, а потім працюватимемо над будівництвом об'єктів спортивної та соціальної інфраструктури. По-друге, щомісяця тридцять провідних спортсменів області, біатлоністи також, отримують стипендії голови СОДА. Для дорослого

спортсмена вона складає 150% від мінімальної заробітної плати; для молоді – 120% та 100% для юніорів. По-третє, вже привів приклади покращення побутових умов і щодо Ганни Кривонос, і Юлії Журавок. Узагалі розробляється стратегічне бачення того, що треба, аби провідні спортсмени області поліпшили власні житлові умови. Добре розуміємо вагомість такого аргументу задля «утримання» наших спортсменів на Сумщині та подальших їх успішних виступів за наш регіон.

4. Інтерв'ю

Володимир Токар: «Якщо в наших біатлоністів будуть проблеми, які я зможу вирішити, то робитиму це!»

*Спочатку про «гальма» на шляху подальшого розвитку біатлону на Сумщині нам розповів заслужений тренер України з біатлону, тренер Сумської обласної організації фізкультурно-спортивного товариства «Динамо» **Василь Крот**. Згодом обговорили проблеми та перспективи біатлону з директором обласної дитячо-юнацької спортивної школи «Регіонального центру зимових видів спорту» **Віктором Світличним**. Аби переконатися, що ситуація під контролем, зустрілися з начальником Управління молоді та спорту Сумської обласної державної адміністрації **Дмитром Лантушенком**. Логічне продовження і наш наступний крок – дізнатися позицію голови Сумської обласної ради **Володимира Токаря**.*

Володимире Миколайовичу, нещодавно спілкувалася з Дмитром Лантушенком, який зазначив, що біатлон для ОДА – один із пріоритетних видів спорту. А як щодо обласної ради? Наскільки підтримуєте розвиток біатлону на Сумщині?

— Ми, перш за все, повинні підтримувати ті види спорту, які приносять славу нашій області. Біатлон, безперечно, серед них. На жаль, ті позиції, які

були десять років тому, уже втрачено. Нині на Сумщині вже не проводять серйозних змагань міжнародного рівня, бо для цього не існує належних умов. Біатлоністи їдуть до Чернігова – там є непогана база... Через це, навіть коли створювали наш футбольний центр «Барса», я говорив, що футбол, безсумнівно, – масовий, потрібний вид спорту. Але особливої слави для області не приносить, а роблять це наші біатлоністи. Ось тому я й ініціював на базі згаданого центру відкриття відділення біатлону. Наразі там займаються 20 спортсменів, закупили їм необхідний спортивний інвентар.

Рада сприяє також вирішенню й житлових умов спортсменів. Квартиру для Анни Кривонос придбали в рамках співфінансування з обласною організацією Федерації біатлону України. Звичайно, усім допомогти не можемо. Нині маємо десять звернень із приводу надання житла кращим представникам з різних видів спорту.

Існує нагальна проблема незадовільного стану лиже-роллерної траси в Токарях. Відомо, що Ви разом із президентом СОО Федерації біатлону України Анатолієм Линником виїжджали в урочище. Яким чином плануєте долучитися до її реконструкції та освітлення? І як скоро, на Вашу думку, зможемо «закрити» це питання?

— Справді, мене запрошували в Токарі оцінити стан траси. Сьогодні контролюємо питання її реконструкції. Робитимемо все можливе, аби вона відповідала міжнародним стандартам. У перспективі маємо проводити змагання всіх рангів: не лише першості міста чи області. Облрада вже виділила 200 тис. на розробку проекту капітального ремонту траси. І я думаю, що наступного року спільними зусиллями вдасться її повністю оновити.

Розумієте, спершу важливо побачити проект. Далі – усвідомити, скільки грошей потрібно, де їх шукати... У тому, що депутати проголосують «за», я впевнений. Але якщо йтиметься, наприклад, про три мільйони – для нас така сума посильна, а коли про вісім – таких коштів не маємо. У кожній справі, за умови наявності в людини зацікавленості й бажання працювати, вона робитиме

це. Так і ми, задля вирішення питання з трасою звертатимемося й до депутатів, і до держави. Адже й справді на Сумщині багато серйозних спортсменів.

А що, окрім траси, облрада ще може зробити для того, аби утримати перспективних спортсменів у регіоні?

— Якщо тут будуть відповідні умови, то навіщо спортсменам виїжджати кудись? Тих, які виїхали, вже не повернемо. А скільки ще тих, кого можемо виховати...

Найбільше моє бажання й області в цілому – бачити як наш спортсмен підіймає прапор України на змаганнях найвищого рангу. Відчуватимемо, коли зробимо задумане, певну причетність до таких перемог. Гарантую, якщо в наших біатлоністів будуть проблеми, які я зможу вирішити, то робитиму це обов'язково!

На днях у шведському Ідре стартує Кубок IBU, а вже 2 грудня словенська Поклюка прийме перший етап Кубка світу з біатлону. Яких результатів очікуєте від наших спортсменів у цьому сезоні?

— Я вірю в чудовий виступ як українських збірних у цілому, так і спортсменів окремо. Очікую від наших лише перемог, швидкості в гонках, влучності в пострілах. Підтримую їх та вболіваю!

5. Репортаж

Відкриті обласні змагання на призи Анатолія Линника. Як це було...

Певно, коли любиш біатлон, просто не можеш триматися осторонь місцевих змагань. Та ще й коли квиток на Кубок світу не з дешевих. Та ще й коли між етапами триває пауза. Та ще й коли вдома такого рівня змагання!

Так, не на трасах Кенмора... Так, не Кубок світу й без Юлі Джими, сестер Семеренко, Юлі Журавок... Але реально круто!

Підходиш до лижної бази – доноситься аромат свіжозавареного чаю. Ним не лише зігрівають (погода, між іншим, видалася чудова), заспокоюють, а й створюють атмосферу затишку. Можна, безумовно, й удома чаю попиту. Але чимало сум'ян обрали інший варіант, як, зокрема, генеральний директор заводу «Керамейя» **Іван Телющенко**. Зауважимо, – не лише сум'яни. До когорти вболівальників долучився й генеральний секретар Федерації біатлону України **Роман Бондарук**. Дивишся на місцеві «групи підтримки» і розумієш – прийшли не через відсутність трансляції сьогоднішніх змагань. Просто емоції з екрана не схопиш, не відчуєш того азарту, який передається лише на відкритому повітрі...

А вони, емоції, тут вражають різноманітністю.

— Ми прагнемо залучити якомога більше дітей займатися біатлоном. Безсумнівно, це – найкрасивіший вид спорту. Сьогодні він прославляє не лише наше місто, область, а всю країну на світовому рівні. Ось тому й робимо все можливе, щоб біатлон на Сумщині проквітав. Щоб саме наш регіон, як колись, став столицею цього виду спорту. До змагань уже приєднуються спортсмени з інших областей. Ми, справді, добре дбаємо про всі організаційні моменти... Багато дітей ставлять за мету серйозно змагатися біатлоном, досягати вагомих результатів. Чому б не посприяти їм у цьому? Я закликаю батьків, приводьте дітей займатися біатлоном, у Сумах же стільки гарних шкіл, тренерів, – щиро розповідає президент СОО ФБУ **Анатолій Линник** і додає, – прикро, що сьогодні радості змагань не розділили з нами представники Управління молоді і спорту Сумської обласної держадміністрації, керівництво міста, хоча ми всіх особисто запрошували. Хотілося б, щоб посадовці вирішили для себе: потрібен області біатлон чи ні. Поки ж маємо стару трасу, непридатну для літніх змагань, змагань серйозного рівня й нову – недобудовану...

10.10 – на дистанцію мас-старту «вриваються» юніори, юніорки, старші юнаки та дівчата. Хлопці просто зараз подолають 12,5 км, дівчата ж пробіжать «десяточку».

Швидко зникають спортсмени з поля зору. Певно, мало хто обрав стратегію помірною старту. Навколо – напруга, очікування, обговорення. Гарно, до слова, що на базі погана якість мережевого зв'язку. Безнадійно ховаєш у кишеню телефон і занурюєшся в перипетії мас-старту.

Ось на горизонті з'явилися перші біатлоністи. Усе ж таки юніори розпочинають сьогодні роботу на вогневих рубежах. І штрафні кола, як бачимо, також «освіжають» вони...

Ще трохи дистанції й десятку кілометрів як і не було. Маємо перших на фініші.

– Сьогодні не дозволяли добре пробігти погодні умови, дистанція видалася тяжкою. Порівняно з чемпіонатом області стріляла значно краще, проте зі стійкою знову виникли проблеми. Саме ці три промахи завадили мені завершити дистанцію першою. Фініш узагалі був напруженим, із двома суперницями йшли нога в ногу, – коментує, віддихавшись, власний виступ вихованка Сумської обласної школи вищої спортивної майстерності **Вікторія Єрмакова**.

Аж ось завершує мас-старт і решта спортсменів.

На базі триває пристрілка наступних категорій учасників.

11. 40 –. судді оголошують старт молодших та середніх юнаків. Як справжні чоловіки, вони відкривають останній змагальний день для однолітків-дівчат. Схвильованими поглядами відпускають у далеч своїх вихованців тренери, пильно спостерігають судді. Бачимо – пройдено лише перші десятки метрів гонки, а вже один відстав, інший трохи не розрахував – упав, хтось упевнено обходить суперників. А попереду – ще 7,5 км.

Кілька хвилин – перші спортсмени на вогневому рубежі. Стрільба лише посилює згадане вище різноманіття емоцій. Один, відстрілявшись, радо прямує далі – ще б пак, штрафного кола уникнув... А другий – помітно засмучений у передчутті зайвих метрів. Однак усі тут сконцентровані, серйозні та націлені на перемогу.

Ще лічені хвили – перший на фініші.

– Важка гонка, ходом узагалі дуже складно йшлося, докладав максимум зусиль, – коментує вихованець ШВСМ **Сергій Супрун**. А вихованець «Регіонального центру зимових видів спорту» **Денис Ісаєв** додає:

– Траса складна, ледь відштовхувався, сильно провалювалися палки. Виступив дуже погано: ішов у лідерах, тоді – чотири промахи на стійці й відкотився назад. Змагання сьогодні цікаві великою конкуренцією, мені подобається.

Аж ось дистанцію завершує останній учасник. Тренери швидко «атакують» своїх підопічних. Одне з двох: обговорення гонки або настанови та мотивація на дистанцію наступним віковим категоріям. «Пристрілюються» середні та молодші дівчата...

12.50 – може й не властиво жінкам, але наші спортсменки секунда в секунду підходять до старту. Мить – і побігли останні учасниці гонки. Як же завершать відкриті обласні змагання на призи президента СОО ФБУ спортсменки? Чи на мажорній ноті?

На мажорній! Видно з першої стрільби. Досить багато учасниць сьогодні не дозволяють собі багато хиб. І попри те, що штрафне коло також не пустує, присутні вже у передчутті фінішу...

І ось він!

– Важко йшлося, мокрий сніг заважав «перебирати» лижами. Головними конкурентами для мене сьогодні стали Аліна Єременко та Руслана Ткаченко. Загалом, дуже сподобалася організація змагань. Такі треба проводити частіше, – із азартом в очах зізнається вихованка РЦ ЗВС **Поліна Мілюта**.

Через лічені хвилини організатори встановили подіум для переможців. Нагороджують президент СОО ФБУ Анатолій Линник, генеральний секретар ФБУ Роман Бондарук, відповідальний секретар СОО ФБУ **Олег Бойко**, директор РЦ ЗВС **Віктор Світличний**, начальник Сумського обласного

відділення Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України **Владислав Маслик** та головний суддя змагань **Василь Крот**.

Сьогодні кращі спортсмени повернуться додому з медалями, грамотами та грошовими призами.

— Змагання мені надзвичайно сподобалися. Вражає, що участь взяли понад 100 спортсменів і не лише з Сумської області. Спостерігав за ними й зрозумів, що для майбутнього біатлону вже є готовий резерв. Звичайно, ще юний, неосвічений... Але вже очевидно – Сумщина й надалі надаватиме світовому біатлону великих спортсменів. Відзначу також пристойну організацію: і суддівство, й забезпечення – усе пройшло на високому рівні. Я не вперше приїжджаю на ці змагання й помічаю, що з кожним роком вони стають кращими. За це – спасибі президенту СОО ФБУ Анатолію Линнику. І нехай подібних змагань на Сумщині стане більше! – усміхнено підсумував генеральний секретар ФБУ.

6. Інтерв'ю

Юрій Свідлов: «Молоддю треба займатися...»

Юрія Свідлова в суспільстві здебільшого знають як людину військову. Для Збройних сил України він, перш за все, генерал-майор. Ветеранам Афганістану – побратим. А юнакам області переважно відомий як директор Державного ліцею-інтернату з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетського корпусу імені І. Г. Харитоненка». Спілкуючись, ми обговорили кожне «амплуа» Юрія Свідлова. Але насамперед детально розпитали про військовий шлях генерала-майора.

— Після середньої школи я вступив до Сумського вищого артилерійського командного училища, яке закінчив у 1982 році. Потім два роки служив у групі радянських військ у Німеччині. Звідти ж, 1984-го, за особистим бажанням, поїхав до Туркестанського військового округу, а саме – обмеженого

континенту. Служив у 371-ому гвардійському мотострілецькому полку 5-ої гвардійської мотострілецької дивізії. Військові обов'язки виконував у Шинданді. Згодом був направлений у Київський військовий округ, після якого вступив до Воєнної артилерійської академії імені М. Калініна в Санкт-Петербурзі. Завершивши навчання 1992-го року, знову повернувся в Україну. Упродовж 1992-1994 рр. служив у Прикарпатському військовому окрузі. А після – приїхав до Сум викладати стрільбу артилерії. Був начальником науково-дослідного відділу «Науково-дослідного центру ракетних військ і артилерії», начальником кафедри тактики, начальником Інституту ракетних військ і артилерії імені Б. Хмельницького. Останню посаду обіймав упродовж двох років із половиною років. Заклад ми відстоювали до останнього, але, на жаль, безрезультатно...І відтоді я ініціював ідею створення в Сумах ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою. Організували робочу групу й уже в 2008-му відкрили ліцей як комунальний заклад. А в 2012 році на його базі створили кадетський корпус, який я до сьогодні й очолюю.

Що вдалося реалізувати за шість років існування Державного ліцею-інтернату з посиленою військово-фізичною підготовкою «Кадетського корпусу імені І. Г. Харитоненка»?

— Ми, дійсно, створили потужний навчальний заклад. Однак, головне досягнення – це наші випускники. Якщо рахувати з комунальним закладом, то відбулося десять випусків. 1239 юнаків путівку в доросле життя отримали саме з нашого ліцею. Таких випускників, за яких доводилось би червоніти, якщо чесно, – обмаль. Здебільшого ми ними пишаємося. Сьогодні вони служать державі: більше 200 з них пройшли вишкіл бойовими діями в зоні АТО. Із загальної кількості випускників 896 осіб вступили до закладів силових структур.

Можу без перебільшення сказати, що ми – один із кращих ліцеїв в Україні. Змogli організувати чудовий колектив, спроможний виконувати всі

поставлені перед ним завдання. Але головне – нам вдається проводити гідну підготовку майбутніх захисників України.

Як на Сумщині із національно-патріотичним вихованням?

— Сьогодні про це багато розповідають, навчають навіть, як і що робити треба... А ось тих, хто практично втілює сказане – одиниці. Зокрема, із першого дня існування ліцею-інтернату з посиленою військово-фізичною підготовкою ми заявили про те, що готові стати таким центром по підготовці молоді. А коли розпочалися бойові дії на сході України, запустили навчальні курси для охочих вступити до лав Збройних сил України. Проводили з ними заняття по тактиці, вогневій підготовці, будові озброєння.

Національно-патріотичне виховання – це важливий напрям, про який треба не лише говорити, але й займатися ним у повсякденному житті. Займатися так, як робить це Сумська обласна організація «Спілка ветеранів Афганістану», Громадська організація «Спілка учасників АТО Сумської області» тощо.

Зокрема, на кожному засіданні правління Спілки ветеранів Афганістану розглядається питання національно-патріотичного виховання. І не останнім, як кажуть, «у різному», а одним із перших. Загалом, «левова частка» роботи Спілки безпосередньо стосується національно-патріотичного виховання молоді Сумщини.

А що ще плануєте реалізувати за цим напрямком?

— У «Кадетському корпусі імені І. Г. Харитоненка», безумовно, є план роботи не лише з кадетами, а й учнями шкіл Сумщини. Уже активно працюємо зі школярами Глухова, Недригайлова, Конотопу та Путивля. Такий план має й Спілка. Наприклад, минулого року організували Всеукраїнську спартакіаду військових ліцеїв та ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою за безпосередньої участі обласної організації. Ми провели її на базі кадетського корпусу й приємно, що на високому рівні. Першість виборола команда

Сумщини. І я Вам скажу, це знаково. Плани за цим питанням – на порядку денному разом із роботою з ветеранами, допомогою сім'ям загиблих...

Чого, на Вашу думку, бракує сучасній молоді? Що б вона могла запозичити у старшого покоління?

— У нас чудова молодь. Але є такі банальні слова: «Молоддю треба займатися, їй треба приділяти увагу». Юнаки не повинні шукати пригод у вільний час. Вони здебільшого охоче розвиваються, як і ми свого часу. Ми ж відвідували різні гуртки, стрибали з парашутами, займались у Добровільному товаристві сприяння армії, авіації і флоту (рос. – ДОСААФ – Авт.) І в наш час більше 160 тис. звичайних українських хлопців пройшли «школу» Афганістану. Молодь варто виховувати на прикладах мужності та героїзму земляків. Треба прививати розуміння цінності здобутків минулого, вагомість досвіду ветеранів та імені тих, хто віддав життя за Україну. Працювати маємо саме в цьому напрямку.

А своїм бойовим товаришам я побажав би здоров'я і наснаги, оскільки кожен «афганець» для мене – більше ніж рідна людина!

У свою ж чергу, від імені обласної організації «Спілки ветеранів Афганістану», ми бажаємо Юрію Свідлову не зупинятися на досягнутому, втілювати нові ініціативи, реалізовувати задуми. Нехай щастить у благородній справі піднесення національно-патріотичного духу наших юнаків!

7. Замітка

У Сумах відзначили 30-у річницю виведення радянських військ із Афганістану

Звуки духового оркестру – і йдуть мурашки по тілу. Сьогодні величний привід, сьогодні історичне свято. Пам'ятник загиблим «афганцям» у Сумах оточений квітами, тут надзвичайно людно. Понад сотню містян ушановують полеглих героїв.

30 років... Це багато чи мало? Коли чекаєш – здавалося б, вічність. А коли роки відходять від війни?.. 30 років – це достатньо, щоб переосмислити та зрозуміти подію, але мізерно мало, щоб забути її.

Сьогодні війну в Афганістані згадав кожен. І кожен віддав шану героям!

— 30 років, як наші війська полишили територію Демократичної Республіки Афганістан... Цей день, безсумнівно, увійде в історію. І цю історію ми написали разом із вами. За десять років війни Сумщина втратила 123 мужнього, відважного сина, троє зникли безвісти. За десять років війни – маємо 87 Героїв Радянського Союзу, двоє – наші сум'яни. Низький уклін усім «афганцям», родинам полеглих наших побратимів, мамам, які змогли пережити жахливу втрату. І на цьому святому місці, біля пам'ятника, я хотів би подякувати міському голові Олександрю Лисенку за підтримку нашої організації, сприяння в поновленні пам'ятника. Думаю, уже навесні ми повністю завершимо роботи з благоустрою, поклавши плитку. Керівництво області ж пообіцяло переглянути решту наших нагальних питань... Дякую всім! Нині наше завдання пам'ятати загиблих та піклуватися про живих, чим Сумська обласна організація «Спілки ветеранів Афганістану» і займається, – щиро й гордо звернувся до присутніх голова СОО «СОВЕАФ» Анатолій Линник.

Слова привітання та вдячності учасникам бойових дій линули й з вуст голови Сумської обласної державної адміністрації Миколи Клочка, першого заступника голови Сумської обласної ради Анатолія Ричкаля та голови Сумської міської ради – Олександра Лисенка.

Під спів вихованців Державного ліцею-інтернату з посиленою фізичною підготовкою «Кадетського корпусу» імені І. Г. Харитоненка, під натягнутими знаменами СОО «СОВЕАФ» та майорінням у повітрі червоного стягу Спілки, під гаслом шани та прихильності очільники області й міста вручили медалі «Честь, Мужність, Пам'ять», без перебільшення, – героям сучасності.

Звичайно, їх значно більше, аніж сьогодні відзначили. І багато – нажаль, уже полегли. Та все ж згадали й почули ім'я кожного загиблого сумського воїна-інтернаціоналіста. Їм настоятель «афганської» церкви Євген Феденко відправив панахиду.

І несли масово квіти: троянди, гвоздики... І крокували «кадети»... І кожен знав: так на Сумщині вшанували 30 років з дня виведення радянських військ із Афганістану...

8. Нарис

«Афганістан показав істинну ціну життя. Навчив любити, витримувати біль...»

Відгомін вшанування сум'янами 39-ї річниці вводу радянських військ у Афганістан лунає і досі. Тим, хто поклав тоді квіти до пам'ятника, тим, хто хотів, але з об'єктивних причин прийти не зміг, тим, хто, справді, усвідомлює значимість цієї дати в історії, річниця вкотре стала поштовхом не лише згадати та пом'янути, але й подумати, переосмислити...

Ідея розмови з **Олександром Марченком** зародилася просто під час його промови біля пам'ятника. Тоді ветеран поділився спогадами з власної «афганської» історії. Оминати цю історію було б безглуздо, адже саме він, один із перших сум'ян, у складі радянських військ увійшов до Афганістану.

Ми ще раз зустрілися з Олександром, але вже віч-на-віч. І ось, що він розповів...

«39 років минуло... Начебто і давно, а наче й недавно. Мама покійна мені говорила: «Синку, час лікує». А виявилося – ні. Воно ніколи не забудеться.

Я, правда, не думав, що потраплю «служити» в Афганістан. Спочатку був у навчальній частині Остер (Десна), опановував спеціальність навідника-оператора бойової машини піхоти. 5 травня 1979 року відбувся мій призов. Я перебував у навчальній частині Чернігівської області, а службу розпочав з Білої

Церкви. Пам'ятаю радів, думав, як гарно, що в Україні, недалеко від дому. Сподівався там і дослужити.

Аж тут уряд Афганістану звернувся з проханням ввести наші війська на їх територію. Нас одними з перших посадили на ешелон у Києві. Везли вісім діб до найбільш південної точки Радянського Союзу (Кушка, Туркменістан). Там ми перебували впродовж півтора місяця.

Потім якось уночі наш 371-й механізований полк у складі п'ятої гвардійської танкової дивізії під командуванням полковника Громова рушив на територію Афганістану. Йшли колоною, швидко, цементованою дорогою в напрямку Кушка-Кабул. Транзитом минули Герат і зупинилися в Шинданді.

Узагалі, було два напрямки входу радянських військ у Афганістан: Термезький – через Узбекистан і Кушкінський – через Туркменістан. Ми прямували другим. Інші хлопці входили через Термез. Вони працювали ближче до Пакистанського кордону, ми – до Іранського.

Командував нашим батальйоном полтавець майор Черкашин. Він надто цінував українських хлопців, тож фактично батальйон складався з християн.

Спершу брали летовище «Шинданд». Бойовим ланцюгом із тридцятьма машинами ми успішно виконали це завдання.

Згодом – вирушили трохи далі за летовище в гори, там почали освоюватися. Пам'ятаю — погана погода, холодно...

Ми зовсім не були споряджені, без теплих речей, обмундирування, доводилося спати під відкритим небом. Укривалися шинелями, а водії-механіки ще знімали тенти, якими накривали бойові машини. Так ночували з січня до квітня.

Єдине, мабуть, на чому варто акцентувати, – харчування. Ми харчувалися за 15-ю категорією (харчування для льотчиків). Була й тушонка, згущене молоко. Палити давали багато: по 45 пачок цигарок «Столичних» на день. Але згодом це зникло.

Знаєте, узагалі, коли ввійшли в Афганістан, склалося враження, що до іншого світу потрапили. Настільки відстала країна... До того ж — жахливий контраст температур. Бувало вдень і вночі різниця складала 20° С. Такі коливання вкрай негативно впливали на здоров'я солдат. Окрім того, довелося згадати про такі хвороби, як тиф, малярія, жовтяниця. Там нестерпна дизентерія. Почалася біда. Люди хворіли на це все, «викошувало» начисто. Розгорнулася епідеміологічна катастрофа. Хімічні служби спершу не справлялися.

Пізніше ми, звичайно, усе налагодили. Розпочали формувати шпиталі, медико-санітарні батальйони... Ми вже власноруч адаптувалися. Будували належну для війська базу. Адже до цього 86 осіб із роти спали в наметах, грілися буржуйками.

Загалом, у Афганістані я пробув 15 місяців, узяв участь у 15-и операціях. Найбільш широко масштабна з них – на горі Анардара. Задіяли всю дивізію, створили мобільну групу. На гору підіймалися цілий десь із повним спорядженням. Особисто в мене тоді була 20-літрова каністра води за спиною, чотири магазини до автомату Калашникова, чотири гранати. Надзвичайно важко, жахливе зневоднення, перепад температур... Для багатьох солдат ця операція стала останньою.

Ціну життя кожен із нас пізнав, коли втратили першого товариша. Узбек Дусматов, я ніколи не забуду його прізвища. Він був комсоргом третьої роти, готував стенди, інформацію про бойовий шлях свого полку... Убили його на моїх руках. Поранили в живіт. Узбецькою він сильно кричав «мама». А я тоді не розумів. У ту секунду прийшло перше серйозне сприйняття того, що все – не жарти...

Я також запам'ятав випадок на летовищі «Шинданд». Просто переді мною злітала ескадрилья з семи літаків під командуванням майора Анвара. Ми отримали настанову збивати ці літаки. Але їм вдалося піти... Уже згодом

дізналися, що відпустили того часу найбільше 2000-е угруповання душманів, яке приземлилося під Кабулом і чинило свавілля стосовно наших солдат.

За десять років війни через неї пройшло близько 600 тис чоловік, серед них –приблизно 160 тис українців, сумських – десь 4-4,5 тис. Свій обов’язок ми виконали з честю».

Не менш вражаюча історія – зі спогадів **Віктора Репецького**. Він теж один із перших входив до Афганістану, проте, на відміну від Олександра Марченка, добре знав, куди йде...

«Мене призвали навесні 1979-о в окрему роту до Узбекистану. Про те, що воюватиму в Афганістані, знав ще за півроку. Нас готували.

Перше моє враження від країни назавжди асоціюватиметься з цирком «Шапіто». Конкретно – їхні машини. Настільки вони розмальовані різними звірями, квітами...

А вже згодом побачив, що країна красива, надто – навесні, коли квітнуть маки. Там чудові гори й доброзичливий народ.

Пам’ятаю, як важко спершу було. Навколо – брудно, дизентерія. Ночували під відкритим небом у окопах. За щастя тоді була пачка печива «Пакистан». Чи то від голоду так здавалося, чи то, справді, таке смачне, але воно просто тануло в роті. А перше харчування ми отримали лише через два місяці: шматочок хліба й два казанки каші на десять чоловік.

Ми тоді особисті речі продавали місцевим за їжу...

Бойових операцій було декілька. Брала й замок, ресторан їхній. Мабуть, не так врізалось в пам’ять усе, бо я був готовий, навіть мову знав. Страшно – в перші хвилини, потім – звикаєш.

Знаєте, Афганістан дав мені усвідомлення ціни життя. Така історія... Колись до Сум приїхали болгары й запитують у мене: «А скільки ви людей убили?» Тоді я молодий був, лише 30 років, але вже багато знав. Я запитав: «А скільки для вас багато? Одна людина? Дві? Двадцять?»

В Афганістані я бачив усіх «главарів» банд. Найбільш жорстокий із них – Дерев'яна нога. Через те, що він втратив одну кінцівку, був злий на весь світ. Він надзвичайно жорстоко поводився з солдатами. Гіршого не було, аніж потрапити до нього в полон... І ось пригадую, як у 1987 році його спіймали. Перед карою крупним планом зняли очі. Вони були сповнені страху. Він боявся! Усі бояться смерті.

І, вірите, у ту хвилину мені стало його шкода. Не як душмана, звичайно, а як людину. Тоді в мені проросла думка, як дивно, коли люди народжуються немовлятами, а виростають звірями. Мені, правда, шкода навіть одного, кого я вбив.

Афганістан показав істинну ціну життя. Навчив любити, витримувати біль. Він дав зрозуміти, що найцінніше – це дружба. Без дружби не можна було воювати. Там усі хлопці були з різних країн, але один за одного – горою, тому що кожен розумів: сьогодні ти живеш, а завтра, може, вже й ні.

А найстрашніше, показав Афганістан, – це зрада, у будь-яких її життєвих проявах».

ВИСНОВКИ

Не кожна некомерційна організація сьогодні може дозволити собі повноцінну прес-службу чи окремого фахівця, який опікувався б лише співпрацею зі ЗМІ.

Однак практична діяльність некомерційних громадських організацій у різних сферах і на різному рівні з роками лише доводить, що людина, яка систематично опікується зв'язками із пресою на благо організації, нехай навіть паралельно з іншою роботою, є «життєвою необхідністю». Такий фахівець потрібен для налагодження співпраці зі ЗМІ, формування громадської думки. Від того, якого роду і як часто у ЗМІ з'являється інформація про діяльність організації, часто залежить її успіх.

Організовувати інформаційний супровід організації – означає знати все про неї, уміти грамотно складати інформаційні матеріали, виступати перед публікою, користуватися професійним обладнанням.

Це також передбачає відповідальність за організацію кампаній зі зв'язків із громадськістю, проведення окремих акцій, прес-конференцій, брифінгів, круглих столів, дискусій, написання інформаційних матеріалів, ведення бази даних, моніторинг і аналіз ЗМІ.

Аналіз інформаційного ринку спортивних інтернет-ресурсів громадських організацій з біатлону та соціальних правозахисних афганських організацій довів, що за умови правильної організації роботи їх прес-служб та дотримання журналістських стандартів можливе якісне виконання роботи одним працівником.

Нам вдалося коротко ознайомити читача з діяльністю зазначених нами організацій, описати роботу прес-секретаря цих ГО, обґрунтувати інформаційний продукт на основі аналізу інформаційного ринку та виокремити відмінність запропонованого нами продукту від уже наявних в Україні матеріалів сайтів аналогічного спрямування.

За період забезпечення інформаційного супроводу «Сумської обласної організації Федерації біатлону України» та Сумської обласної організації «Спілка ветеранів Афганістану» нам вдалося стати центром інформації про зазначені вище об'єднання, налагодити роботу так, щоб журналісти могли звернутися з будь-якого питання щодо нашої організації спершу до прес-секретаря, а не шукати виходи на очільника організацій.

Ми працюємо над організацією заходів, пов'язаних із висвітленням діяльності організацій, анонсуванням подій, де бажана присутність ЗМІ, підготовкою інформаційних матеріалів, моніторингом та аналізом матеріалів ЗМІ.

У кваліфікаційній роботі ми представили власний журналістський доробок як результат дворічної паралельної роботи автора над інформаційним супроводом неприбуткових громадських організацій – соціальної та спортивної. Цей доробок – якісно апробований і є частиною медіаконтенту сайтів зазначених ГО, складається із восьми різножанрових матеріалів загальною кількістю 42488 знаків.

Шляхом презентації в роботі авторського інформаційного продукту нам також вдалося розкрити здобуті за час навчання на спеціальності навички журналістського письма, розуміння журналістських жанрів, стандартів тощо.